

Goigs en llaor de la Verge Maria de Gracia venerada a la seva ermita de Santa Susanna

Pineda de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Capella de la Mare de Déu de Gràcia, s/n.

Coordenades:

Latitud: 41.628603578778
Longitud: 2.6899069547653
UTM Est (X): 474170
UTM Nord (Y): 4608588

Classificació

Número de fitxa 08163 - 222
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Social
Titularitat Pública

Fitxes associades:

[Mare de Déu de Gràcia](#)

[Aplec de Gràcia](#)

[Goigs en alabansa de Nostra Senyora de Gracia que es venera en la ermita del terme de Santa Susanna](#)

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Descripció

Els goigs a llaor de la Mare de Déu de Gràcia es veneren en una ermita situada al municipi veí de Santa Susanna, en un aplec que congrega els feligresos dels pobles de Pineda de Mar i Santa Susanna, el darrer diumenge del mes de març.

Els goigs, per aquesta versió, estan editats en paper corrent, sense numerar. Tampoc és coneix l'autor ni la impremta. A l'encapçalament, enquadrat al centre, de color negre, es pot veure una representació de la Mare de Déu de Gràcia, a l'interior d'una capelleta o fornícula ornamentada amb motius vegetals i geomètrics. Està asseguda sobre un bell tron decorat amb reminiscències gòtiques. Està abillada amb una túnica (blanca) cenyida per un cingol i un mantell desproporcionat que només deixen veure els dits dels peus, nusos. En el cap descansa una corona real amb incrustacions. Sosté el Nen Jesús amb el seu braç esquerra. El rostre, ofereix una doble expressió, mentre que el somriure reflexa una agradable sensació d'alegria, els ulls mostren un matís melangiós. A la mà dreta té i un lliri, i el nen Jesús fa el mateix amb una esfera rematada per una creu.

A ambdós costats de la imatge, dos gerros florits, de color vermell i també ho és el títol del goig. Al verso del goig hi ha un escrit amb una petita explicació i la partitura amb la tornada, a la part inferior. El text que transcrivim a continuació està disposat en tres columnes i diu així:

Goigs en llaor de la Verge Maria de Gràcia / venerada a la seva ermita de Pineda

LA FESTA, LA SANTA ESGLÉSIA LA CELEBRA EL DIA 8 DE SETEMBRE / L'APLEC S'HI FA EL DILLUNS DE PASQUA FLORIDA.

Primera columna:

De llevant fins a ponent, / des de nord fins a migdia: Verge de Gràcia, Maria, / us lloi el poble fervent. //

De cara al mar, a la vida, / al cim d'aquest turonet / us fa coixí tot l'esplet / d'aquesta terra florida. / Canta la mar i el vent / i lluu l'estrella del dia://

Verge de Gràcia, Maria, / us lloi el poble fervent. //

Era també primavera / quan l'Angel Sant Gabriel / duia el missatge del cel / a Vós, oh reina encisera: / - Plena de Gràcia-, amatent, / celestial harmonia: //

Verge de Gràcia, Maria, / us lloi el poble fervent. //

Dins vostre si reposava / el Verb de Déu, com un sol, / i reposava al bressol / d'aquell Nadal que brillava / una estrella lluent, / el cant damunt l'establia: //

Verge de Gràcia, Maria, / us lloi el poble fervent. //

Vós sou la més beneïda / entre les dones del món. /

Segona columna:

On són, oh Mare, on són / aquells rosers de l'eixida? / Si tinguéssis l'or i l'argent / quina corona us faria:

Verge de Gràcia, Maria, / us lloi el poble fervent. //

Tothom que puja camina / amb el seu cor a la mà / perquè millor ja no hi ha / per Vós, oh Verge divina, /
que un cor net, resplendent / que vessi tot alegria: //

Verge de Gràcia, Maria, / us lloi el poble fervent. //

Mireu la costa. Reposa. / Tota per Vós s'ha guarnit. / Colliu qui ve penedit, / encorregut com alosa, / a Vós
acud penitent / perquè l'amor refugia: //

Verge de Gràcia, Maria, / us lloi el poble fervent. //

També patireu la guerra / i els neguits, la dissort; / Vós deturareu la mort / que mig desfeia la terra / i ara
tota la gent / mireu com puja, fa via: //

Verge de Gràcia, Maria, / us lloi el poble fervent. //

Tercera columna:

Sobre el poblat de Pineda / esteneu dolça, les mans; / els petitets es fan grans; / guardeu-nos tots a la cleda /
dels vostres braços, que gent / el vostre amor la masia: //

Verge de Gràcia, Maria, / us lloi el poble fervent. //

I com Vós sou nostra Mare / i ens ameu tant i tant, / tots els que vénen i van / us troben dolça de cara; / tota
bondat i element / camí segur, santa guia: //

Verge de Gràcia, Maria, / us lloi el poble fervent. //

Adéu-siu, Mare dolça, / adéu-siau ens n'anem; / de Vós jamai oblidem / que tot el cor es recolça / en Vós.
Es breu el moment / tot ple de goig, Mare pia:

Verge de Gràcia, Maria, / us lloi el poble fervent. //

Per vostre amor reverent / que ran la Creu tot floria: //

Verge de Gràcia, Maria, / us lloi el poble fervent. //

V. Ave Maria, gratia plena, al·leluia //

R. dominus tecum, al·leluia. //

OREMUS

Deus, qui humano generi beatae Mariae virginitate fecunda reparationis gratiam contulisti: concedí; ut
quam gratiae Matrem appellamus in terris, eius felici consortio perenniter perfruamur in coelis. Per Christum
Dominum Nostrum. Amen.

Observacions:

Al verso del goig hi ha un escrit amb una petita explicació i la partitura amb la tornada, a la part
inferior que transcrivim a continuació:

“Santa Maria de Gràcia, a Pineda. 8 de setembre. Totes aquestes capelles escampades arreu i, com qui diu, fent un pessebre religiós pels camps de la terra beneïda...tenen, quasi bé totes, una mateixa història en dir que són dedicades a unes imatges trobades; i trobades, vol dir que s’han escaigut en el lloc que les veiem ara per un voler de Déu. Cada una té una llegenda preciosa, com és preciós tot allò que fa al que l’esperit vol i cerca i que és la llibertat i no n’hi ha de més viva, ni l’impuls és més fort que quan l’esperit cerca la fugida del món cap a un més enllà que se l’imposa a la persona, que l’esperit el veu cara a cara i els sent cor a cor. Totes aquestes capelles varen caure amb les víctimes innocents assassinades durant la guerra del 1936, perquè les flamarades dels odis eren imponents. Varen caure com s’amaguen després d’una forta riuada. Es que l’iconoclasta no sap el què fa. Aquest matà a Jesucrist. Aquest no es mourà del món com la esta que entra quan se li obra una porta. Serà el que sigui el món pagà. Hi hauria també aquest sector poble i raquític i mesquí i corsecat que pul·lula sempre. Però hi havia aquest altre que el considerem encara d’un gran sentiment, pel què sigui, però era un sentiment; un culte fals, però, era un culte. Ara estem veient com la gent apesurada s’entrega ala passivitat, a la corrent, al viure pel viure que en diuen bona sort o mala sort, sense saber qui la porta i qui la fa. El pessimisme els fa obrar com d’esma i com unes rècules van estirant el carro de les vides plenes de misèries i de pols. Aquestes capelletes han anat ressucitant a mesura que la llibertat de la terra, que el Rei en Pere pronunciava, retornava a complir els esperits nobles; i així aquesta capelleta dedicada a la Verge de Pineda ha estat refeta, reconstruïda i exoranda admirablement perquè així ho volgué la Verge Maria. Puix Ella, segons ens diu la bona dona Rosa Pimàs, feu moure els feligresos de Pineda, de Santa Susagna i d’altres indrets a que, agraïts pels beneficis rebuts de la seva generosa mà, apuntalessin la seva ermiteta. Com puja la flor de l’esperit. Com dissimula les espines d’aquest ars de la no pietat, pitjor que la impietat. Avui encara la gent demana l’aigua com sempre ho han fet, però no la demanen a qui la pot donar. El deu-nos aigua, Magestat, no fa aclamar els núvols escampats pel cel, i aquest poble que no es troba lliure com aquell del qual el Rei li definia la terra poblada de llibertat, rondina i es plany amb un renec de desconfiança, que és el més trist, dient: no plou... ¿I què voleu que plogui si el mort de sed és com el que fuig de la font! Es que sent l’eixut de l’ànima. Aquestes Santes Imatges de només eixir de la capella la pluja rentava la terra i refrescava els cossos i eixamorava els esperits. Aleshores si que la gent vivia encara que fos sobre les brases perquè la lluita i les dificultats són necessàries puix que són la base, el motiu del mèrit, del triomf, del crit de la victòria. Aquestes Imatges Santes són la Mà de Déu, que cal veure-la beneïnt a qui la implora”.

Particel·la amb la tornada:

“De llevant fins a ponent, / des de nord fins a migdia: Verge de Gràcia, Maria, / us lloï el poble fervent. // De cara al mar, a la vida, / al cim d’aquest turonet / us fa coixí tot l’esplet / d’aquesta terra florida. / Canta la mar i el vent / i lluu l’estrella del dia:// Verge de Gràcia, Maria, / us lloï el poble fervent.”

Història

L’aplec es va recuperar l’any 2007 després de decennis sense commemorar-se. Consta d’una missa en honor a la Mare de Déu on es canten els goigs, una ballada de sardanes i un vermut popular.

Els goigs són cançons populars o poesies de caire religiós, adreçades als sants, les santes, la Mare de Déu o Crist. Tradicionalment es canten en les festivitats religioses. Acostumen a tenir dues parts: a la primera s’explica la vida, miracles i martiri del sant; mentre que a la segona se li fan peticions de protecció per a la comunitat.

La tradició dels goigs té els seus orígens en la representació dels misteris medievals. La primera vegada que es troba documentada la paraula goigs és a la Crònica de Ramon Muntaner (1325-1328), on consta que ja

se'n cantaven, i el primer text conegut de goigs són els Goigs de Nostra Dona, conservats al manuscrit del Llibre vermell de Montserrat (de final del segle XIV). Els gremis i confraries, especialment la del Roser, popularitzen els goigs dels seus patrons respectius.

Malgrat tot, els goigs tal i com els coneixem i que es canten actualment, cal situar-la a partir de la determinació del Concili de Trento (1545-1563), per potenciar la pietat popular a través d'aquest tipus de manifestacions litúrgiques. El gran moment de creació dels goigs fou el segle XVII, quan totes les esglésies parroquials, així com les capelles i capelletes més petites foren dotades d'aquestes manifestacions.

Es desconeix el creador de la lletra i la música dels goigs, però quasi bé tots foren editats per impremta durant les primeres dècades del segle XX, i les músiques foren recompostes i arranjades també durant aquest període.

Bibliografia

Enllaços d'interès:

[Blog de Mossèn Josep Maria](#)

Goigs en llaor de la Verge Maria de Gràcia

venerada a la seca ermita de Pineda

LA FESTA, LA SANTA EGLÉSIA LA CELEBRA EL DIA 8 DE SETEMBRE
L'APLEC S'HI FA EL DILLUNS DE PASQUA FLORIDA

De llevant fins a ponent,
des de nord fins a migdia:
*Verge de Gràcia, Maria,
us lloï el poble fervent.*

De cara al mar, a la vida,
al cim d'aquest turonet
us fa coixí tot l'esplet
d'aquesta terra florida.
Canta la mar i el vent
i llua l'estrella del dia:

*Verge de Gràcia, Maria,
us lloï el poble fervent.*

Era també primavera
quan l'Àngel Sant Gabriel
daua el missatge del cel
a Vós, oh reina encisera:
—Plena de Gràcia—, amatent,
celestial armonia:

*Verge de Gràcia, Maria,
us lloï el poble fervent.*

Dins vostre si reposava
el Verb de Déu, com un sol,
i reposava al bressol
d'aquell Nadal que brillava
una estrelleta lluent,
el cant damunt l'establa:

*Verge de Gràcia, Maria,
us lloï el poble fervent.*

Vós sou la més benedida
entre les dones del món.

V. Ave Maria, gratia plena, alleluia
R. Dominus tecum, alleluia.

On són, oh Mare, on són
aquells roers de l'èxida?
Si tinguéssis l'or i l'argent
quina corona us faria:

*Verge de Gràcia, Maria,
us lloï el poble fervent.*

Tothom que puja camina
amb el seu cor a la mà
perquè millor ja no hi ha
per Vós, oh Verge divina,
que un cor net, resplendent
que vesti tot alegria:

*Verge de Gràcia, Maria,
us lloï el poble fervent.*

Mireu la costa. Reposa.
Tota per Vós s'ha guarrit.

Colliu qui ve penedit,
encorregut com alcosa,
a Vós acudí penitent
perquè l'amor refugia:

*Verge de Gràcia, Maria,
us lloï el poble fervent.*

També patíreu la guerra
i els neguits, la disort;
Vós detareu la mort
que mig desfeia la terra
i ara tota la gent
mireu com puja, fa via:

*Verge de Gràcia, Maria,
us lloï el poble fervent.*

Sobre el poblat de Pineda
esteneu dolça, les mans;
els petitets es fan grans;
gardeu-nos tots a la cleda
dels vostres braços, que sent
el vostre amor la masia:

*Verge de Gràcia, Maria,
us lloï el poble fervent.*

I com Vós sou nostra Mare
i ens ameu tant i tant,
tots els que vèiem i van
us troben dolça de cara;
tota bondat i element,
caní segur, santa guia:

*Verge de Gràcia, Maria,
us lloï el poble fervent.*

Adéu-siu, Mare dolça,
adéu-siu ens n'anem;
de Vós jamai oblidem
que tot el cor es recolça
en Vós. És breu el moment
tot ple de goig, Mare pia:

*Verge de Gràcia, Maria,
us lloï el poble fervent.*

Per vostre amor reverent
que ran ja Creu tot floria:

*Verge de Gràcia, Maria,
us lloï el poble fervent.*

OREMUS

Deus, qui humano generi beatæ Mariæ virginis fecunda reparitionis gratiam contulisti: concede; ut
quam gratiæ Matrem appellamus in terris, eius felici consortio perenniter perfruamur in coelis. Per
Christum Dominum nostrum. Amen.

